

Vsak mora odgovarjati za svoje delo

V Krajevni skupnosti Stara Ljubljana je bil sredi maja delovni pogovor, na katerem so sodelovala vodstva družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in delegacij krajevnih skupnosti. Pogovora se je udeležil tudi predsednik MK ZKS Iztok Winkler.

Po uvodni obrazložitvi in živahni razpravi, v kateri so opozorili na zgošče probleme te krajevnih skupnosti, so med drugim ugotovili, da so bile v preteklosti močno blokirane pobude krajevnih skupnosti in konstruktivni predlogi iz vseh okoliš na tem območju. To pa ni značilno samo za krajevno skupnost Stara Ljubljana ampak za vse mesto, kar je med drugim tudi vzrok za prepričljivo odklonilno stališče Ljubljancev na preteklem referendumu za IV. samoprispevek.

Vrsta institucij, organov in organizacij je potiskala problematiko in okolja ob stran, zadeve je razreševalo mimo želja in potreb krajanov in jih pustilo več let nerazrešene. Čeprav se vsi zavedajo, da je sredstev premalo, je utemeljena zahteva, da to oviro kar najhitreje odpravijo v okviru možnosti. Podobno velja za prenovu, kjer skrbno zbirajo sredstva iz žepov krajanov, zadeve pa potekajo neučinkovito, izjemno počasi in neorganizirano. V oceni neuspelega referenduma je med drugim tudi zapisano, da bo rezultat razreševanja teh problemov osnovno merilo za ocen sedanega mandata.

obdobja. Iztok Winkler je ob tem poudaril, da se bomo morali navaditi na to, da bo moral v prihodnje prevladati kot kriterij za pozitivno oceno dela odgovornih posameznikov in skupnosti v določenem mandatu učinek njihovega dela; odgovoriti bo potrebno na vprašanje, kakor in kdo je uresničil zahtevane planske in druge naloge, ki se ponavljajo iz leta v leto.

Vsekakor pa se bo nujno potrebno lotiti sprememb nekaterih predpisov, odlokov, aktov in načrtov, če so v navzkrižju s širšimi interesi družbe in krajevnih skupnosti ali pa so celo zamisel starih in preživelih mnenj in prakse občinskih in mestnih upravnih organov in institucij. Zahtevati bomo morali osebno odgovornost po posameznih področjih, ker ljudje splošnim obljubam že dolgo ne verjamejo več. Na prvem mestu mora biti strokovna odgovornost in tudi zaupanje vanjo ob čistih razmerjih in odnosih pri usklajevanju laičnih in strokovnih pobud ter interesov občanov.

Na pogovoru so opozorili na tri najtežje probleme Stare Ljubljane. Gre za prenovu, ureditev grajskega pobočja

in promet. Vsi drugi problemi kot so trgovina, preskrba, poslovni prostori, turizem in drugo so povezani s temi tremi vprašanji. Ob tem je Iztok Winkler predlagal, da se za vprašanje prenov v Ljubljani čimprej oblikuje enovito delovno telo, ki naj bi skrbelo za zaščito zgodovinskih spomenikov. Očitno je, da za Stara Ljubljana in za njeno oživitve ni doslej skrbel nihče – ali pa je bilo »skrbnikov« preveč – preveč je bilo tudi različnih interesov. Zato je usmeritev z enega mesta povsem upravičena.

Ob razgrnitvi prostorskih in planskih dokumentov naj bi organizirali sekcijo, med tem ko naj bi septembra in oktobra tekla beseda o vprašanih prenovah. Med osrednjimi nalogami so omenili prenovu gradu in ureditev grajskega hriba. Svet krajevnih skupnosti so zadolžili, da se takoj posvetuje z izvršnim svetom občinske skupščine o gostinski in turistični ponudbi v krajevni skupnosti, o njeni kvaliteti in organizaciji. Svet krajevnih skupnosti naj se tudi sam tvorno vključi v kulturno oživljanje krajevnih skupnosti.

Posebej so se dogovorili, da bodo zahtevali strog nadzor nad prometom hkrati pa bodo zahtevali naj bi čimprej izdelali in postavili turistične table in obvestila.

Čez eno leto se bodo sestali v podobni sestavi in obravnavali izvajanje tistega, kar so se dogovorili.

Krekov trg je zastrupljen, dostop do Lutkovnega gledališča pa je že pravi podvig

PROMETNA VARNOST V STAREM MESTNEM JEDRU

Mestno jedro se duši v pločevini

Vsako pomembnejše evropsko mesto je ponosno na svoje staro mestno jedro. Tega ne kaže le z lepimi besedami, pač pa predvsem s svojim odnosom do tega kulturnega in zgodovinskega spomenika. Nenehno skrbijo za njegovo obnovo, lepšanje in njegovo funkcionalnost. Tudi mi ga imamo in ponosni smo lahko na njegovo obliko, nikakor pa ne na to, kako se kaže očem nas prebivalcev Ljubljane in obiskovalcem.

Ne smemo biti krivični, vsaj preveč ne! Res je, da smo zadnja leta posvetili veliko časa pa tudi denarja načrti in smiselni obnovi starega mestnega jedra. Ta del Ljubljane vse bolj dobiva podobo, ki jo je imel in ki naj bi znanec kot priča romantičnosti in lepoti našega mesta že v njegovem nastanku. Toda! Žal je vedno prisoten ta toda!

Ne! Motijo se tisti, ki mislijo, da bomo govorili o ljubljanskem gradu, največji sramoti tega mesta. Ne, govorili bomo o nekem na videz in morebiti za marsikoga še zmeraj, obrobem problemu. Gre za izsek iz poglavja o vzdrževanju mesta. Lahko, še najlažje je obnoviti hišo, prebarvati pročelje in očistiti okolico. Toda! Kakšen je videz obnovljenih hiš po nekaj letih? Priče so neme in grozeče. Nekatere obnovljene so take, kot da jih ne bi obnovili že dalj časa. Je bil vzrok v slabem delu. Mogoče, vendar malo verjetno.

Med poglavitnimi grozečimi uničevalci so izpušni plini. Civilizacija nam je prinesla sodobno, hitro in več ali manj ekonomično (glede na »gibanje« cen goriva) prevozno sredstvo, ki pa se s svojim nastankom, še bolj pa s svojim razvojem zajeda v vse. V mesta, v naravo, v našo zavest. Ne bomo razpravljali o tem ali jih je treba odpraviti. Toda za božjo voljo izženimo jih od tam, kjer nas ogrožajo, kjer nam uničujejo kulturno in zgodovinsko dediščino, kjer uničujejo sadove našega opovedovanja in trdega dela, kjer nam uničujejo zdravje.

Vzemimo za primer Krekov trg, nasproti ljubljanske tržnice in pred Lutkovnim gledališčem. To gledališče smo končno namestili pod streho, spodobno streho in malčkom dali prostor za zabavo.

vzgojo in razvoj. Si ob tem zadovoljno manemo roke? Ne bi si jih smeli! Kajti problem so rešili le polovično. Ta del mesta je eden izmed najbolj prometnih, onesnaženost zraka je stoodstotna, varnost otrok je na psu. V dveh letih se je dvakrat skoraj zgodilo, da bi voznik povozil otroka, ki je hotel v gledališče. Poleg tega pa se tam za gledališčem odvija trgovanje z zelenjavo z vsemi značilnostmi nezakonitega načina prekupevanja. Tu nekje je tudi zaklonišče, ki ga PIK Borinci uporabljajo za svoje skladišče, pa čeprav tega niso zapisali v nobenem varnostnem načrtu.

Se kaj? Da, še nekaj malega je! Na sredi tega je zelo lep in dragocen zgodovinski spomenik. Imenuje se Neptunov vodnjak. Kakšen je, pa si ga le oglejte, čeprav ga zaradi okupacije vozil najbrž marsikdo spregleda.

In kaj storiti! Zelo preprosto lahko najdemo rešitev, čeprav odgovorni odlašajo. Občinska skupščina Ljubljana Center je že pred leti predlagala, da bi za promet, razen dostavni, zaprli 27 ulic in trgov v starem mestnem jedru, in na ta način poskrbeli tudi za varnost pešcev in otrok. Doslej takšnega odloka še ne poznamo, kaže pa da bo v kratkem le zagledal luč dneva. Ljubljanski urbaniistični zavod je že izdelal prometno študijo, ki jo je predstavil vsem krajevnim skupnostim, zavod za družbeno planiranje pa naj bi ga 14. julija posredoval v obravnavo izvršnemu svetu mestne skupščine. In če bo vse v redu bo ta prometna študija na dnevnem redu zasedanja mestne skupščine dva dni pozneje (16. julija) in potem, upamo, da se bo kaj bistvenega vendarle spremenilo.

JURIJ POPOV

SINDIKAT O USTAVITVAH DELA

Zagotoviti odločanje o pogojih in rezultatih dela

Ob razpravah o spremembah v zakonu o združenem delu in ustavi se pojavljajo številne dileme in vprašanja, ki prav gotovo terjajo jasne in trajne odgovore. Obravnavajo življensko pomembno področje dela in življenja, in ga zato skoraj ni delavca, ki bi mogel dovoliti, da gredo spremembe teh temeljnih dokumentov mimo njega. O nekaterih izmed teh dilem smo se pogovarjali s podpredsednikom občinskega sindikalnega sveta Stanetom Zupančičem. Gre med drugim za vprašanje ustavitve dela kot oblike izražanja nezadovoljstva delavcev, ki naj bi ga na podlagi predlaganih sprememb urejali bolj sindikalno kot samoupravno.

»Ob tem se seveda postavlja vprašanje, ali to ne pomeni, da se delavcem jemlje pravica, da bi svoje probleme reševali kot samoupravljalci. Ni dvoma, da imajo delavci pravico razrešiti spore drugače, če so vse institucionalizirane poti izčrpane in niso dale rezultatov. Predviden je izredni zbor, ki pa ga mora sklicati sindikat. Tako se spor iz območja samoupravljanja, ki je temeljni produkcijski odnos, seli na področje sindikalnega delovanja. Ali je to v redu, ali ne! To je dilema, ki mora imeti jasne odgovore«, pravi Stane Zupančič.

Nedvomno, je potrebno spore, ki nastajajo v delovnem okolju reševati v okviru področja, v katerem nastajajo. Gre za delovne spore in ti so po svojih značilnostih samoupravni. Torej mora poseči po reševanju teh samoupravnih instrumentarij.

»Sklic izrednega zbora je oblika reševanja sporov. Pobudo za klic naj bi dal sindikat. Dejal bi takole: sklic lahko zahteva »tudi« sindikat. Bolj smotno pa bi bilo; predvsem v krogu njegove pristojnosti, da sindikat skliče izredni članski sestanek in na njem opredeli svoja stališča do nastalih te-

žav. Pri tem bi se morali dvigniti nad zgolj mezno izražanje zahtev po večjih osebnih dohodkih. Sindikat bi moral v teh primerih vztrajati na stališču, da mora delavec čutiti in biti gospodar pogojev in rezultatov svojega dela«, je menil Stane Zupančič.

Gre še za eno vprašanje, morebiti zelo pomembno, če gradimo učinkovito družbenopolitično organizacijo, ki bo sposobna razreševati probleme in se jih pravilno lotevati: vprašanje odgovornosti!

»Res je! Če je bil sindikat pri razreševanju problema vključen po redni poti in se problem ni razširil, lahko to ocenimo kot nezaupnico. Kako bi potem lahko bil pristojen reševati probleme po drugačni poti?»

V predlogu o spremembi zakona, piše le sindikat, ne pa njegove ravni na kateri naj bi potekale poznejše pobude.

»Ne le zakon tudi statut Zveze sindikatov bi moral jasno opredeliti, kdo naj skliče izredni zbor delovnih ljudi ali izredni sestanek članov Zveze sindikatov. Mogoče je predlagatelj mislil na občinske sindikate? Pri tem je treba ločiti med problemi, ki bi jih bilo

mogoče rešiti znotraj delovne organizacije in tistimi, kjer pride do spora med delavci v OZD in družbeno politično strukturo. Mogoče bi bil v tem primeru bolj smotrna sklic zbora združenega dela občinske skupščine.

Posebno vprašanje pa je vprašanje skupnega odbora za reševanje spora.

»Postopek delovanja in pristojnosti posameznega predstavnika v tem odboru niso opredeljene. Poleg tega je vprašljivo, kakšne vrste arbiter naj bi bil tak skupni odbor. Če so pri reševanju problemov ugotovili, da jih je mogoče rešiti, potem je tu še cela vrsta instrumentov, ki jih imamo že zdaj, pa jih neradi uporabljamo. Če spora ni mogoče urediti po samoupravni poti, potem je treba ugotoviti, da so nastopile resne motnje v delovanju samoupravnega mehanizma. Nadaljnji postopki pa so znani, le uporabiti jih je treba.

Znano je, da se več ali manj spontano nezadovoljstvo delavcev nabira s časom in da zatem prek svojih predstavnikov, večinoma neformalnih, posredujejo svoje zahteve in se borijo zanje.

Tu se pojavlja izredno pomembna naloga za sindikalno organizacijo. Sindikat bi moral ščititi delavca ko razrešuje probleme po izredni poti. Vsak primer razreševanja še ni hujša ali lažja oblika kršitve delovne obveznosti. Potrebno je natančno preučiti in zlasti ugotoviti ali gre za boj za uveljavitev avtentičnih interesov delavcev, oziroma za krepitev njihovega samoupravnega položaja, ali pa za kaj drugega. Šele potem je treba sklopiti ali gre za kršitev ali ne. Takšno ravnanje bi delavce sililo v mezdni položaj, česar pa seveda nečemo. Tudi glede sedanjih ustavitve dela bi rekel, da prehitro pristajanje na večje plače nosi v sebi isto nevarnost – delavce tako rinemo v mezdni položaj, namesto da bi se krepila njihova temeljna ustavna pravica in dolžnost, da odločajo o pogojih in rezultatih svojega dela«, je še dejal Stane Zupančič.

Pri pripravi nove zakonodaje je treba vsekakor sirmeti k odpravi pretrganega normativizma in zagotoviti bolj preproste in praktične poti samoupravnega odločanja ter natančneje razmejiti glede pristojnosti.

JURIJ POPOV

OBČINE LJUBLJANA CENTER – DOBILI SO NAGRADO OBČINE LJUBLJANA CENTER – DO

občine in Ljubljane, seveda, kako ocenjujete spremembe v tem obdobju?

»Ko sem delal v viški občini, smno imeli navado reči kolegom iz Centra: Lahko je vam, ko ste tako visoko razviti. Seveda, šteli so med najboljše v državi, imeli so asfalt, komunalno so bili lepše urejeni kot mi, imeli so sklade. A slika je postala povsem drugačna, ko sem se sam znašel v občini.

– Potem ste takoj opazili tudi drugo plat medalje?

»Spoznal sem, da je visok narodni dohodek le navidezen, saj tisti, ki ga ustvarjajo, nosijo del denarja drugam. Občina, ki ima več od zaposlenih od zunaj kot ima prebivalcev se otepa z vsakovrstnimi težavami. Težko je tudi dejstvo, da je toliko organizacij združenega dela na kupu in ne moreš imeti jasnega pregleda nad njimi. Da ne govorim o prometnih in drugih zagatah.

– Delate v stanovanjski banki. Kaj poretete o naši stanovanjski politiki?

»Cene stanovanj divjajo in vse manj je ljudi, ki lahko kupijo sta-

Slavko Korbar

novanje. Ker so zakonci v vedno manjšem številu kreditno sposobni, se zdaj pojavljajo cele družine kot varčevalci oziroma kupci.

– Ali se nam na ta način spet znižuje standard?

»Ja, ljudje se bolj zanimajo za majhna stanovanja, ker si večjih ne morejo privoščiti. No, v samem Centru pa so stanovanja sploh problem. Morali bi jih prenavljati, se bolj lotevati podstrešij in jih preurejati v stanovanja, da bi tako dvignili kvaliteto življenja v osrčju mesta.

Slavko Korbar pozna našo občino, njen blišč, njeno bedo, a hkrati pozna tudi ljudi. Kaj bi storil, če bi imel čarobno palico?

»Zmanjšal bi število sestančkov. Včasih mislim, da smo skregani s pametjo, ko meljemo stvari, ki so že stokrat premlele. Uredil bi tako, da bi bili hitri, učinkoviti na vseh področjih.

– Tudi v banki?

»Tudi. Zlasti bi se lotil papirjev, ki jih je na kupe. Le kdo jih more prebrati. Marsikaj bi se dalo poenostaviti. Pred leti sem na Norveškem opazoval, kako so znali z malo režije veliko ustvariti, ker tam ni praznega teka. Tega pa je pri nas preveč. Naš politični sistem je načeloma sicer lep, a praktično se je težko prebiti do te lepote. Vendar sem optimist. Mislim, da

se nekaj že premika na tem polju.

– Kako gledate svoje življenje pod črto?

»Z zadovoljstvom ugotavljam, da sem velikokrat pomagal ljudem, ne zaradi zasluga, ampak zaradi tega, ker sem bil na takšnih mestih, da sem jim lahko pomagal. Sodeloval sem pri razvoju

stanovanjske banke, ki so ji bili že stregli po življenju, a sem zagovarjal interes ljudi in s tem smo tudi uspeli. Sem predsednik gradbenega odbora za Kraigherjev trg in vesel sem, da je ta, končno, pod streho in v okras našemu mestu.

Pa še kaj takšnih uspehov, tovariš Slavko Korbar!

ALBINA ADAMIČ

Jože Baloh: Življenje ima prednost pred paragrafi

»Priznanje, ki sem ga prejel, ima pravzaprav zgodovinsko vrednost tudi za temeljno pravosodje v Ljubljani, ker sem prvi na ta način nagrajen človek iz pravosodja. Torej, ga jemljem kot priznanje pravosodju,« je načel pogovor Jože Baloh, predsednik Sodišča združenega dela v Ljubljani, ki je zvest roki pravice že 33 let.

Čeprav je pravi Ljubljčan, je nekaj let služboval v Mariboru in Ormožu, ker so nekoč tako narekovale potrebe domovine. Ali je to potemtakem človek dolžnosti?

»Res je, da sem upošteval teda-

nje nujne potrebe po kadrih, vendar sem imel vedno rad svoj poklic. Danes je klic domovine najbrž nekaj nenavadnega, nedoumljivega, saj Ljubljancana ne spraviš niti na periferijo.